

Strategi 2018-2020

Til DJM-B

Af: SMO

Dato 20/10 2017

Indledning

Det foreliggende er en mindre, tilpasningsorienteret justering af den strategi med tilhørende handlingsplan, som bestyrelsen for museet vedtog i juni 2015 som bilag 3.1 til BM 120. Mission og vision er i forhold hertil uændret. Strategien som omtrentligt fastholdes, er gengivet som bilag 1.

Mission

Danmarks Jernbanemuseum indsamler, bevarer, registrerer, forsker i og formidler på en attraktiv måde og til så mange som muligt hele Danmarks jernbanehistorie og dens betydning for det danske samfund fra jernbanens tidligste tid til nutiden.

Vision 2020

- Solidt funderet og veldrevet museum, der lever op til museumslovens krav
- Repræsentativ og velregistreret samling
- Væsentlig forøgelse af besøgstallet i forhold til 2014-niveauet
- Kvalitetstilbud til alle befolkningsgrupper – i og uden for museet

I den foreliggende strategijustering er der fokus på museets egen virkelighed og udfordringer i forhold til det eksterne miljø: udviklingen i jernbanetransportsektoren og samfundsudviklingen generelt, i museumsvirksomheden og forudsætningerne for denne samt i forhold til museets fysiske placering i Odense og i forhold til de fem museumssøjler: Indsamling, bevaring, registrering, forskning og formidling.

Generelt

Ser vi indledningsvist på den danske jernbaneinfrastruktur og dens operatører minder meget om situationen i 2015. Det kan konstateres, at der modsat tiden før liberaliseringen fortsat er mange operatører, og at liberalisering og konkurrenceudsættelse formentlig vil blive rullet ud med yderligere styrke i den kommende tid. Jernbaneinfrastrukturen, som vi har kendt den fra 1970-ernes begyndelse, vil være i hastig opbrud gennem det næste tiår og dele af den vil være udfordret i forhold til overhovedet at eksistere.

Der ligger derfor en udfordring i at få tilknyttet disse operatører til DJM i langt højere grad end tilfældet er i dag. Der kan i det hele taget ligge en udfordring i at få dokumenteret, ved indsamling, bevaring og registrering, et retvisende og repræsentativt billede af det jernbanelandskab, vi kender i dag, men som inden for få år kan se markant anderledes ud.

- *Danmarks jernbanemuseum skal have øget fokus på dokumentation af og indsamling m.m. fra de efterhånden mange operatører, hvor DSB ikke længere er alene på området.*

Jernbanemiljøets hurtige ændring betyder desuden, at bygninger og store arealer, som museet i dag anvender, i stor stil allerede nu bliver overflødige for de nuværende infrastrukturforvaltere og -operatører, ligesom sporadgangen til disse er ved at forsvinde.

- *DJM skal fokusere på koncentration af samlinger i bygninger, der desuden skal være velegnede til formålet. Det måske overhovedet vigtigste strategiske delmål bliver at sikre denne koncentration og samling i en form, der både muliggør varetagelse af museumsfaglige hensyn og en mere rationel driftsform for DJM. Dette gælder for såvel magasinhal/vognhal som værksteder og lagerfaciliteter.*

DSBs Trafikkontrakt udløber i 2024. DJM skal derfor være forberedt på, at fundament, tilskud m.m. kan ændre sig afgørende, og at ansvaret for museumsdriften gradvist vil skulle eller vil blive flyttet til andre instanser og tilskudsgivere. Det er i de kommende år vigtigt at sikre museet et så robust økonomisk fundament som muligt.

- *DJM skal derfor forberede sig på denne situation med dens forskellige scenarier og herunder have yderligere fokus på at udarbejde ansøgninger til fonde og andre tilskudsgivere.*
- DJM skal fortsat arbejde på at sikre, at DSB og Banedanmark og evt. andre operatører også efter 2024 yder tilskud til DJM

Herunder skal muligheden for statslig støtte indgå.

- *DJM skal derfor nu og frem mod strategiperiodens udløb udnytte mulighederne for fagligt at konsolidere sin virksomhed efter anerkendte faglige normer for dermed at kunne leve op til de krav, der måtte gælde for en statsanerkendelse.*

Det skal bl.a. ske ved et styrket samarbejdet med andre museer.

Konkret skal DJM i forhold til de fem museumssøjler og fagområder:

Indsamling

Se ovenfor.

Bevaring

Som det fremgår af strategien, er ikke mindst bevaring et udfordret område. Som beskrevet overfor, er samling af materiel og genstande under forsvarlige forhold en helt afgørende fremtidsforudsætning. Også af denne grund er gennemførelse af et Marslev-projekt både strategisk og konkret et helt afgørende projekt.

Som det ser ud i øjeblikket, er der imidlertid kun planer for bygninger til materielbevaring. Museets store samling af genstande, som er under gennemgang og udskillelse, skal også sikres. Det er centralt at få sikret faglig forsvarlig bevaring af genstande under forhold, der er kvalitativt bedre og på en højere niveau end tilfældet er i dag og gerne i så nær tilknytning til hovedmuseet som muligt.

- *DJM skal derfor arbejde på at sikre støtte og tilskud til museumsfaglig forsvarlig opbevaring af genstandssamlingen.*

Registrering/tilgængeliggørelse

I museumsverdenen er ordet registrering udtryk for den aktivitet, der drejer sig om intern lagerstyring og etablering af et fagligt og nationalt overblik, men også om tilgængeliggørelse.

Ud over katalogisering af enheder og genstande og registrering i de systemer, hvor statsanerkendte institutioner i henhold til museums- og arkivlovgivning registrerer museumsgenstande og arkivalier, er tilgængeliggørelsen også et middel til at fortælle om verden om indholdet i samlingerne. Som det fremgår af strategien har museet længe haft en sådan indsats som et højt prioriteret mål. Der er nået langt med kørende materiel og genstande, men bibliotek og arkiv, hvor overgangen er flydende, kræver også en betydelig indsats, såvel når det gælder den interne inventering og registrering, og når det gælder den eksterne tilgængeliggørelse.

For en positionering som videns- og forskningscenter for dansk jernbane- og transportforskning er en sådan indsats helt afgørende. Den er samtidig afgørende for museets indsamlings- og bevaringsvirksomhed og for en forskningsbaseret tilgang til formidlingsvirksomheden.

- *DJM skal sikre en grundlæggende inventering og tilgængeliggørelse af indholdet i sine samlinger*
- *DJM skal i sin registrering og tilgængeliggørelse tage digitale værktøjer i brug i et omfang og på et niveau, der svarer til aktuelle krav og forventninger hertil.*

Forskning

Med sine ressourcer er DJM helt afhængig af samarbejde med andre forskere og forskningsinstitutioner. Kravet om samarbejde mellem og med andre forskningsinstitutioner er samtidig uomgængelig også i den øvrige forskningsverden. Som nævnt ovenfor er forskningen desuden en forudsætning i forhold til formidlingen.

- *DJM skal målrette sin forskningsindsats og at indgå i øget samarbejde med andre forskningsinstitutioner.*

Formidling

DJM potentielle kundegrundlag ligner fortsat det fra 2015, dog med nogle forandringer. Entusiastgruppen bliver fortsat mindre på landsplan, kan det antages. Børnefamilier udgør til gengæld en stor mulig og formentlig voksende gruppe og det samme gør de skolesøgende børn og unge og deres institutioner. Vurderingen er, at det mere kulturhistorisk interesserede publikum kun i mindre grad ser museet som et sted for dem. Hvor museet har og fortsat arbejder med og skal arbejde med tilbud til børn og unge samt børnefamilier, kan man på den anden side også konstatere, at der er gjort og vil blive gjort meget for denne målgruppe.

- *DJM skal fortsætte arbejdet med at gøre museet mere tiltrækkende for mere alment historisk og kulturhistorisk interesserede grupper bl.a. mhp. fortsat at kunne øge besøgstallet.*

Fastholdelse af målgrupperne og tiltrækning af større andele af de mindre godt repræsenterede stiller krav om synlighed i det generelle mediebillede. Med visionen om at være et landsdækkende, nationalt museum er synliggørelse via digitale platforme, herunder interaktiv hjemmeside, og især de nationale medier en særlig udfordring.

En bedre synliggørelse på de nationale medier forudsætter imidlertid også, at museet har en skarp profil, der ligger ud over genstandsområdet i sig selv. DJM skal derfor have fokus på, hvilken historie museet gerne vil fortælle, og hvordan den vil bidrage bredt og groft sagt til folkeoplysningen.

- *DJM udarbejder en forskningsbaseret grundfortælling*
- *DJM skal fortsat arbejde på at øge sin synlighed i det danske samfund*

Blandt DJMs primære formidlingsredskaber er udstillingen på hovedmuseet i Odense og den formidlede veteranbanekørsel på det nationale jernbanenet afgørende. Det må føre til følgende overvejelser og prioriteringer:

Udstilling

Den nuværende udstilling må efterhånden opfattes som dels delvist usammenhængende og ufokuseret. Som det væsentligste formidlingsværktøj er det derfor afgørende og et vigtigt strategisk mål at få udstillingen moderniseret minimum i takt med de krav og forventninger, der stilles af nutidens gæster.

- *DJM vil som en af sine vigtigste opgaver i den resterende strategiperiode modernisere og forny sin hovedudstilling*

Den tidligere planlagte nybygning af udstillingsfaciliteter og en vending af museet mod nord har imidlertid længere udsigter og er formentlig som nævnt indledningsvist ikke p.t. en mulighed. Men planen skal fortsat have i baghånden.

- *DJM undersøger senest i 2020 atter mulighederne for tilbygning af et ny udstillingsrum og evt. indgangsparti*

Som følge af den generelle udvikling og udviklingen af stadigt nye formidlingsformer vokser kravene til museers udstillinger. Mediet ændrer sig konstant med nye digitale muligheder, formidlingsformer og greb.

Det er derfor centralt, at der inden arbejdet med nye udstillinger laves en undersøgelse af de nyeste muligheder.

- *DJM skal have særlig fokus på og udvikle nye værktøjer og tilbud i sin digitale tilgængeliggørelse, formidling og kommunikation.*

Kørsel nationalt

Et næsten lige så vigtigt formidlingsværktøj og aktiv er det for DJM at kunne køre formidlede veteranog på BDK- nettet med landsdelstog. Det betyder voksende krav til materiellet, til sikkerhed m.m. I forlængelse af den allerede eksisterende planlægning er det imidlertid en udfordring at kunne finansiere kørslen, vedligehold og opfyldelsen af sikkerhedskrav.

- *DJM udarbejder senest i 2018 en redegørelse for fremtidsudsigterne for denne kørsel og for den økonomi, der knytter sig hertil.*

Kørsel på havnebane

En andet centralt formidlingsredskab er kørsel med veteranog på havnebanen i Odense. Overtagelse af havnebanen, så der kan køres efter veteranbaneinfrastrukturregler her og uden afhængighed af DSBs Svendborgbane-tog, har ligeledes høj prioritet.

- DJM undersøger senest i 2018 mulighederne for en overtagelse af havnebanen i Odense

Skole og uddannelsesvirksomheden

På folkeskoler er åben skole stadig under udvikling og det kan stadig være svært for kulturinstitutioner at få hul igennem til skoler, men også til dagtilbud og ungdomsuddannelser. Der sker en udvikling selvom den er langsom. Odense Kommune er også opmærksom på nødvendigheden af en tættere samarbejde.

- *DJM skal fastholde og videreudvikle sine tilbud til dagtilbud, skole – og uddannelsesinstitutioner primært på Fyn, men også i national sammenhæng og i nært samarbejde med Odense Kommune*

Fysisk synlighed

Placering i Odense er på nogle områder udfordret af den nuværende placering, der giver lille eller ringe synlighed for tilrejsende og besøgende i det hele taget. Odense kommunes planer for pladsen mellem station og DJM kan blive en udfordring og forværre synligheden set herfra. Planene om at vende museet mod nord er delvist lagt i venteposition, og fokus må derfor være på at sikre størst mulig synlighed herfra og for tilrejsende samt passanter på Byens Bro.

- *DJM bør så vidt muligt inddrage drejeskive- og remiseområde set fra syd og vest som synliggørende udstillingsområde.*

At inddrage Marslev som muligt formidlingsområde på basis af fondsmidler, kan også være en målsætning.

Konklusion

De ovenfor nævnte fokusområder indgår alle mere eller mindre i den bestående strategi, der som indledningsvis nævnt derfor grundlæggende stadig er holdbar. Der er dog nok flere af udfordringerne, der i de kommende årsplaner til opfyldelse af strategien skal tildeles mere kraft eller fokuseres lidt kraftigere. Kort sagt:

Danmarks Jernbanemuseum skal - baseret på den højeste museumsfaglige standard - være og opleves som et spændende, udfordrende og lærerigt tilbud til hele den danske befolkning,

Bilag 1

Strategi 2015-2020

På de følgende sider præsenteres strategien for de museale hovedområder indsamling, bevaring, registrering, forskning og formidling samt for museets organisatoriske udvikling. Strategien for årene 2015-20 søger at realisere den overordnede vision for Danmarks Jernbanemuseum.

Strategien kan kort sammenfattes i nogle få hovedpunkter, som uddybes under de respektive afsnit

Indsamling

- Det er en central opgave for museet at foretage indsamling af repræsentative genstande, der er udtryk for relevante sider af jernbanernes mange facetter og at sikre indsamling af jernbanehistoriske genstande fra vor egen samtid.
- Der skal indsamles velovervejet efter en nedskrevet indsamlingspolitik, som tager højde for jernbanens brede, samfundsmæssige betydning og relevans i nutiden

Bevaring

- Der skal ske en ordning af og reduktion i mængden af rullende materiel.
- Museets magasiner skal samles nær Odense i nye, tidssvarende faciliteter.
- Museets afdelinger ude i landet skal gradvis afvikles, og hovedmuseet i Odense skal styrkes.

Registrering

- Museets genstandssamling, arkiv og billedsamling skal registreres og tilgængeliggøres for offentligheden efter museums- og arkivverdenens gældende standarder.

Forskning

- Museets forskning skal tilpasses institutionens størrelse og implementeres som en del af institutionen. Inden for disse rammer skal der præsenteres forskning af høj kvalitet og med nye tilgange.

Formidling

- Museet skal styrke formidling rettet mod det almene publikum og skolerne samt udvikle og sikre finansiering af nyskabende udstillinger og publikumstilbud.
- Museet skal nytænke og udvikle veteranogskørsel i en moderne, bæredygtig form.
- Museets indgang skal vendes mod nord for at få fordel af den igangværende byudvikling i Odense.
- Museet skal udvikle et projekt for og sikre finansiering og realisering af en udbygning med nye, tidssvarende publikumsfaciliteter og udstillingsmuligheder.

